

ปัญหาของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยในการใช้ห้องสมุด
ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2519

นางสาว ฤทธิพร กฤตติกากุล

002719

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

๕15552810

๕

PROBLEMS OF GRADUATE STUDENTS IN USING LIBRARIES
OF CHULALONGKORN UNIVERSITY IN
THE ACADEMIC YEAR 1976

Miss Napit Krittikakul

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยในการใช้ห้องสมุดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2519

โดย นางสาวฉัตร กฤตติกากุล

แผนกวิชา บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สุนทร หังสสุต

รองศาสตราจารย์ประคอง กรรณสูต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

รักษาราชการในตำแหน่ง
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อ้าพินวงศ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุนทร หังสสุต)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประคอง กรรณสูต)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ล.จ้อย นันทวิชรินทร์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยในการใช้ห้องสมุดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2519

ชื่อนิสิต นางสาวณิศพร กฤตติกากุล

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สุนทร หังสศูต
รองศาสตราจารย์ประคอง กรวรรณสุต

แผนกวิชา บรรณารักษศาสตร์

ปีการศึกษา 2521

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสำรวจข้อเท็จจริง และสภาพห้องสมุด รวบรวมปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ที่นิสิตบัณฑิตศึกษามีต่อการใช้ห้องสมุด จำนวน 31 แห่งของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2519 เพื่อผลการวิจัยและข้อเสนอแนะจะได้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยทุกระดับ ได้ปรับปรุงห้องสมุดในความรับผิดชอบของตน ทั้งด้านหนังสือ วัสดุอุปกรณ์ และจัดบริการห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพขึ้น ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เป็นค่าตอบแบบสอบถามของนิสิตบัณฑิตศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนภาคนี้ปีการศึกษา 2519 ได้รับแบบสอบถามสมบูรณ์รวมทั้งสิ้น 1,695 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 51.02 ของที่ส่งไปทั้งหมดจำนวน 3,322 ฉบับ ข้อมูลที่ได้ก็นำมาวิเคราะห์และเสนอในรูปแบบของร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นแต่ละแผนกวิชาไป เว้นคณะทันตแพทยศาสตร์ และคณะแพทยศาสตร์ที่เสนอ เป็นผลรวมของคณะ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

นิสิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญต่อการศึกษาอย่างมาก นิสิตทุกแผนกวิชาใช้ห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือประกอบการเรียนร้อยละ 75.3 ใช้ห้องสมุดเพื่อเขียนรายงานหรือวิทยานิพนธ์ ร้อยละ 66.1 และใช้ห้องสมุดเพื่อหาความรู้แขนงวิชาอื่นเพิ่มเติมร้อยละ 50.2 แต่ปรากฏว่ามีนิสิตเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดในระดัับปริญญาตรีร้อยละ 56.1 และร้อยละ 18.2 เรียนในระดัับปริญญาโท จึงทำให้มีนิสิตใช้บัตรรายการในห้องสมุดเป็นร้อยละ 64.1 เท่านั้น

จากการสำรวจพบว่า ห้องสมุดที่นิสิตไปใช้มากนั้นอยู่ใกล้กับคณะ เรือนหรือถนนใหญ่ เช่น หอสมุดกลาง นอกจากนั้นห้องสมุดที่มีครุภัณฑ์ อุปกรณ์ ตลอดจนหนังสือและบริการดี เช่น ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ และห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ นิสิตก็ไปใช้มากเช่นกัน

ปัญหาด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์นั้น นิสิตเห็นว่า เป็น เรื่องที่ต้งและ สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมของห้องสมุด สภาพอากาศเย็นสบายและครุภัณฑ์นำใช้ ช่วยชักจูงให้นิสิตมาใช้ห้องสมุดมากขึ้น

ในด้านที่เกี่ยวกับหนังสือ วารสาร และวัสดุอื่น ๆ นั้น นิสิตเห็นว่าควรต้องเพิ่มจำนวนให้มากขึ้นทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ส่วนปัญหาด้านบริการห้องสมุดนั้น นิสิตเห็นว่าควร ขยายเวลาทำการห้องสมุดให้มากขึ้น ทั้งในวันราชการและวันหยุด ควรจัดบรรณารักษ์ที่มีความรู้บรรณารักษศาสตร์มาทำงาน เพื่อระไ้ให้บริการห้องสมุดให้ตรงกับความต้องการของนิสิตได้ เช่น บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการรวบรวมบรรณานุกรม บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการถ่ายเอกสาร เป็นต้น

ยังมี ความต้องการพิเศษของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์คือ การรวมห้องสมุดแผนกวิชาเข้าด้วยกัน เพื่อนิสิตจะไม่ต้องไปตามใช้หนังสือในห้องสมุดของแผนกวิชาต่าง ๆ นอก

จากนั้นการรวมห้องสมุดเป็นแห่งเดียว จะช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ เช่น ปัญหากำลังคน การบริหารงาน งบประมาณ ฯลฯ ได้เป็นอย่างดี

ขอเสนอแนะ

1. มหาวิทยาลัยควรมีนโยบายปรับปรุงห้องสมุดให้ทัดเทียมมาตรฐานทุกแห่ง และควรจัดสรรงบประมาณให้ห้องสมุดอย่างพอเพียง
2. มหาวิทยาลัยควรมีหลักสูตรวิชาการใช้หนังสือและห้องสมุด ในระดับปริญญาตรีหรือระดับปริญญาโททุกสาขาวิชา เพื่อให้บัณฑิตที่คุ้นเคยกับทรัพยากรต่าง ๆ ของห้องสมุด และสามารถจะใช้ทรัพยากรเหล่านั้นเป็นเครื่องมือการศึกษาตลอดไปได้
3. บัณฑิตวิทยาลัยควรจัดทำรายชื่อนี้หนังสือ วารสารและวัสดุต่าง ๆ ซึ่งจัดซื้อด้วยเงินจัดสรรของบัณฑิตวิทยาลัย แล้วพิมพ์ขึ้นเป็นคู่มือของนิสิตบัณฑิตศึกษา หรือใช้ในการจัดบริการยืมระหว่างห้องสมุดให้สะดวกยิ่งขึ้น
4. มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงหอสมุดกลางให้ไ้มาตรฐาน หอสมุดมหาวิทยาลัยซึ่งสภาการศึกษาแห่งชาติ และสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้
5. ห้องสมุดคณะและแผนกวิชาต่าง ๆ รวมทั้งสถาบันประชากรศาสตร์ และศูนย์เอกสารประเทศไทย ควรจัดบริการที่จะดึงดูดนิสิตไปใช้ห้องสมุดให้มากที่สุด และห้องสมุดแผนกวิชาของคณะวิทยาศาสตร์ 11 แห่ง ควรรวมกันเป็นห้องสมุดคณะแห่งเดียว
6. ผู้บริหารห้องสมุดทุกแห่ง ควรจัดหางบประมาณมาใช้จ่ายในการเปิดนอกเวลาของห้องสมุดอย่างเต็มที่
7. ผู้บริหารห้องสมุดทุกแห่ง ควรจัดหาอัตรากำลังคน บรรจุบรรณารักษ์วิชาชีพโดยตรง และควรอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีคุณสมบัติในการให้บริการ
8. ผู้บริหารห้องสมุดทุกแห่ง ควรปรับปรุงห้องสมุดทั้งด้านจำนวนหนังสือ สถานที่ครุภัณฑ์ ตลอดจนเครื่องมืออำนวยความสะดวกอื่น ๆ ตามความต้องการของนิสิต

Thesis Title Problems of Graduate Student in Using Libraries of
Chulalongkorn University in the Academic Year 1976

Name Miss Napit Krittikakul

Thesis Advisor Associate Professor Sumdhari Hamsasuta
Associate Professor Prakong Karnasoot

Department Library Science

Academic Year 1978

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to survey the library conditions and to collect problems and needs of graduate students concerning the use of the 31 libraries in Chulalongkorn University during the 1976 academic year. The results derived from this research will be recommended as the guidelines for every level of administrators to begin the improvement of their library collections as well as to help develop a more efficient library service system as a whole.

From the total number of 3,322 questionnaires sent out to graduate students who registered for the first semester of the 1976 academic year, 1695 were completed (51.02 percent) and returned to the sender. The data were analyzed and presented in forms of Percentage, Mean and Standard Deviation. According to various

Departments within each Faculty, the concluded findings are presented relating to each department except for the Faculty of Dentistry and the Faculty of Medicine whose data represent the total result of each faculty.

The findings from the analyzed data indicated that the majority of the students realized the important roles of the libraries upon the process of their education. It was found that 75.3 percent of the students used the libraries for course readings, 66.1 percent used them for doing researches on their thesis or as reference sources for writing technical reports, and 50.2 percent used it for general broadening of their knowledge. However, it was found that 56.1 percent of the students had learned the undergraduate course on "How to use books and libraries," and only 18.2 percent had registered for the graduate course on the same subjects. As a result there were 64.1 percent of the students who were efficient in the use of card index.

The survey had shown that most of the students preferred to use the libraries nearest to their Faculty, or those situated along the main road such as the Central Library of the university; and they would prefer to use those which are well equipped with good collections and services, such as the Faculty of Education Library and the Faculty of Political Science Library.

The main problems concerning library buildings and equipment were found to be the questions of appropriate locations and environmental condition. Cool and well ventilated rooms with pleasant atmosphere would persuade more students to use the library facilities.

For the problems of books, periodicals and other reading materials, the students expected the libraries to provide in greater quantities, both in Thai and foreign languages.

As for the problems of library services, it was found to be mainly concerned with the extension of library hours both on official and unofficial working days; and also the needs for librarians equipped with professional knowledge in Library Science in order to provide more services to meet the needs of the students, such as reference service, bibliography compilations service, inter - library loan service and duplicating service.

There was also a special need by the students of the Faculty of Science for combining all the existing Departmental Libraries into one single Faculty Library, so as to eliminate the problems for students having to go around to various libraries. The unification of Departmental Libraries would solve all the economic problems such as the expenditures for manpower, administration, library budget ect.

The recommendations are as follows :

1. Chulalongkorn University should formulate a policy for the improvement of all the libraries in the university, in order to

raise the quality of the libraries to the recognized standard. At the same time, adequate budget should be allocated for all the libraries concerned.

2. There should be either the undergraduate or graduate course on "How to Use Books and Libraries" for the students to be acquainted with library resources and to be able to use them as their long life educational tools.

3. There should be a list of books, periodicals and other reading materials which are purchased by the Graduate School budget, printed for the use of the graduate students as a reference handbook or as an aid to promote more effective inter - library loan service.

4. The university should be concerned with the development of the central library to meet the standards set by the Council of Education and the Thai Library Association.

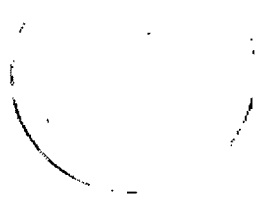
5. The Faculty and the Departmental Libraries together with the Institute of Population Studies and the Thailand Information Center should promote the better use of libraries by students. Furthermore, all the existing Departmental Libraries of the Faculty of Science should be combined into one single Faculty Library for the unity of library operations and the convenience of student-use.

6. Each library should get sufficient budget to extend the library hours.

7. Each library should seek for the accommodation of professional librarians and should offer an in - service program to library personnels in human - relations for the provision of good services.

8. The library administrators should ameliorate their libraries through library collections, buildings, equipment and other facilities to meet the needs of the students.

พิธีกรรมประกาศ

ในการดำวิตยานิพนธ์เรื่องนี้ รองศาสตราจารย์สุนทร หังสสตฺย และ รอง-
ศาสตราจารย์ประคอง วรรณสตฺย ได้กรุณา รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำในการเขียน
การ รวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียดและชัดเจน ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์
อำพันวงศ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ล.จ้อย นันทิวรินทร์ ก็ได้กรุณาให้คำปรึกษา
อย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่กล่าวนามมาแล้วไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคณาจารย์ผู้สอนวิชาต่าง ๆ ในระดับบัณฑิตศึกษาทุก
ท่าน ที่กรุณาให้เวลาผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากนิสิตในชั่วโมงเรียน และ ขอขอบคณาจารย์
คณาจารย์ เบี้ยวไข่มุข อาจารย์ทัศนีย์ รัตนฉัตร อาจารย์ผลวิทย์ รองสวัสดิ์
อาจารย์ภรณ์ ศิริโชติ อาจารย์อุบล บุญชู และผู้ที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ รวมทั้ง
บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทุกแห่งของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งให้ความช่วย-
เหลือทุกด้านที่ผู้วิจัยขอสงวน ยันเป็นผลทำให้วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลงได้อย่างคืบ
แม้ว่าจะต้องพบกับอุปสรรคนานาประการก็ตาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร

ณพิพร กเทศิกากุล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ค

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
ขอบเขตของการวิจัย	10
ข้อตกลงเบื้องต้น	10
วิธีดำเนินการวิจัย	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	11
ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย	12
ความจำกัดในการวิจัย	12
2. ความสำคัญของห้องสมุดต่อการศึกษานิสิต	
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	13
ห้องสมุดและการบัณฑิตศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	13
ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	15

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	17
การบริหารงานและการดำเนินงาน	17
งบประมาณ	20
หลักสูตรการศึกษา	26
การเรียนการสอน	28
ห้องสมุดต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เปิดให้บัณฑิตวิทยาลัย เข้าใช้	30
สถานและบริการของห้องสมุดต่าง ๆ ใน ปีการศึกษา 2519	33
3. วิจัยดำเนินการวิจัยและผลของการวิเคราะห์ข้อมูล	74
วิจัยดำเนินการวิจัย	74
การวิเคราะห์ข้อมูล	75
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
4. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ	210
สรุปผลการวิจัย	211
อภิปรายผล	215
ข้อเสนอแนะ	221
บรรณานุกรม	225
ภาคผนวก	234
ประวัติ	273

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1.	จำนวนเงินที่บัณฑิตวิทยาลัยจัดสรรให้แผนกวิชา ของคณะต่าง ๆ ปีงบประมาณ 2520	22
2.	จำนวนนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยที่เปิดสอนในคณะต่าง ๆ ประจำภาคต้นปีการศึกษา 2519	29
3.	การบริหารงานของห้องสมุดต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	37
4.	จำนวนบุคลากรประจำห้องสมุดต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	40
5.	ครูผู้ทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ของบุคลากรห้องสมุดต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	43
6.	แหล่งที่มาและงบประมาณประจำปี 2519 ของห้องสมุดต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยประมาณ	46
7.	ที่ตั้งและจำนวนที่นั่งของห้องสมุดต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	49
8.	จำนวนหนังสือ วารสารและวัสดุของห้องสมุดต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	52
9.	บริการของห้องสมุดต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	55
10.	จำนวนหนังสือที่มีการยืมออกนอกห้องสมุดและ จำนวนนำมาใช้ห้องสมุดย้อนวัน	58
11.	เวลาทำงาน ระเบียบการยืมและการปรับของห้องสมุด	61
12.	การเปรียบเทียบห้องสมุดต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับมาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2515 และพ.ศ. 2519	65

ตารางที่

หน้า

13.	จำนวนนิสิตแต่ละแผนกวิชาที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามชั้นและ เพศ	78
11.	จำนวนนิสิตแต่ละแผนกวิชาที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสภาพ การ เรียน	33
15.	จำนวนนิสิตแต่ละแผนกวิชาที่ใช้ห้องสมุดในอัตราความถี่ต่าง ๆ	38
16.	จำนวนนิสิตแต่ละ แผนกวิชาที่ใช้ห้องสมุด จำแนกตามช่วง เวลาประจำวัน	92
17.	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนิสิตแต่ละแผนกวิชาในเรื่อง ความสำคัญ ของห้องสมุดที่มีต่อการศึกษาระดับหลังปริญญาบัณฑิต	57
18.	จำนวนนิสิตที่ใช้ห้องสมุดจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการใช้	101
19.	จำนวนนิสิตจำแนกตามวิธีการที่ใช้ เพื่อค้นหาสิ่งที่ต้องการ จากห้องสมุด.	106
20.	จำนวนนิสิตจำแนกตามการ เรียนรู้วิธีใช้ห้องสมุด	110
21.	จำนวนนิสิตจำแนกตามห้องสมุดที่เคยไปใช้	115
22.	จำนวนนิสิตจำแนกตามห้องสมุดที่ใช้เป็นประจำ	118
23.	จำนวนนิสิตจำแนกตามห้องสมุดที่ได้รับความสะดวก ในการใช้มากที่สุด	121
24.	จำนวนนิสิตจำแนกตามห้องสมุดที่ประสบปัญหาในการใช้ มากที่สุด	123
25.	จำนวนนิสิตจำแนกตามการใช้สิ่งพิมพ์และ วัสดุห้องสมุด	126
26.	จำนวนนิสิตจำแนกตามการใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุด	130
27.	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนิสิตแต่ละแผนกวิชาในเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ห้องสมุด ตามอาคารสถานที่	137

ตารางที่ ๗	หน้า
28. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนิสิตแต่ละแผนกวิชา ในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการใช้ห้องสมุดค่านครุภัณฑ์	143
29. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนิสิตแต่ละแผนกวิชา ในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการใช้ห้องสมุด ค่านั่งสี่ยและสิ่งพิมพ์	148
30. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนิสิตแต่ละแผนกวิชา ในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการใช้ห้องสมุด ค่านวารสาร สิ่งพิมพ์และวัสดุอื่น ๆ	158
31. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนิสิตแต่ละแผนกวิชา ในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการใช้ห้องสมุดค่านบริการ	168
32. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความพึงพอใจห้องสมุดจัดบริการต่าง ๆ ชั้นของนิสิตแต่ละแผนกวิชา	132
33. ข้อเสนอแนะของนิสิตที่ใช้ห้องสมุดทั้ง 31 แห่ง ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	192